

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	04.06.2012
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	22.03.2014
Avaldamismärge:	RT I, 25.05.2012, 16

Raamatupidamise seadus

Vastu võetud 20.11.2002
 RT I 2002, 102, 600
 jõustunud käesoleva seaduse §-le 62.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
17.12.2003	RT I 2003, 88, 588	01.01.2004
08.12.2004	RT I 2004, 90, 616	01.01.2005
27.11.2005	RT I 2005, 61, 478	01.12.2005
06.12.2006	RT I 2006, 61, 456	01.01.2007
24.10.2007	RT I 2007, 58, 380	19.11.2007
04.06.2008	RT I 2008, 27, 177	10.07.2008
04.06.2008	RT I 2008, 27, 177	01.01.2009
11.03.2009	RT I 2009, 19, 116	06.04.2009, osaliselt 01.07.2009
29.10.2009	RT I 2009, 54, 363	01.01.2010
27.01.2010	RT I 2010, 9, 41	08.03.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
28.10.2010	RT I, 12.11.2010, 1	15.11.2010
02.05.2012	RT I, 25.05.2012, 8	04.06.2012

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on õiguslike aluste loomine ning põhinõuete kehtestamine rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest lähtuva raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamiseks.

§ 2. Raamatupidamiskohustuslane

(1) Käesoleva seaduse kohaselt on kohustatud raamatupidamist ja finantsaruandlust korraldama kõik käesolevas paragrahvis nimetatud isikud (edaspidi *raamatupidamiskohustuslased*).

(2) Raamatupidamiskohustuslaseks on Eesti Vabariik ühe avalik-õigusliku juriidilise isikuna (edaspidi *riik*), kohaliku omavalitsuse üksus, iga Eestis registreeritud era- või avalik-õiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja ja Eestis registrisse kantud välismaa äriühingu filiaal (edaspidi *filiaal*).

(3) Riik korraldab oma raamatupidamist ja finantsaruandlust riigiraamatupidamiskohustuslaste kaudu.

(4) Riigiraamatupidamiskohustuslaseks on iga ministeerium ja Riigikantselei oma valitsemis- ja haldusala ulatuses ning põhiseaduslikud institutsioonid – Riigikogu, Vabariigi President, Riigikontroll, õiguskantsler ja Riigikohus.

(5) Riigiraamatupidamiskohustuslase suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses raamatupidamiskohustuslase kohta sätestatud, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2004, 90, 616- jõust. 01.01.2005]

§ 3. Seaduses kasutatavad mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) vara – raamatupidamiskohustuslasele kuuluv rahaliselt hinnatav asi või õigus;
- 2) kohustus – raamatupidamiskohustuslasel lasuv rahaliselt hinnatav võlg;
- 3) omakapital (netovara) – raamatupidamiskohustuslase varade ja kohustuste vahe;
- 4) tulu – aruandeperioodi sissetulekud, millega kaasneb varade suurenemine või kohustuste vähenemine ja mis suurendavad raamatupidamiskohustuslase omakapitali, välja arvatud omanike tehtud sissemaksud omakapitali;
- 5) kulu – aruandeperioodi väljaminekud, millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurenemine ja mis vähendavad raamatupidamiskohustuslase omakapitali, välja arvatud omanikele tehtud väljamaksud omakapitalist;
- 6) kasum (kahjum) – raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe;
- 7) Eesti hea raamatupidamistava – rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse käesoleva seadusega ning mida täiendavad vastavalt käesoleva seaduse § 32 lõikele 1 väljaantavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid (edaspidi ka *toimkonna juhendid*) ning riigi, riigiraamatupidamiskohustuslaste, kohaliku omavalitsuse üksuste, muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute ning teiste raamatupidamiskohustuslaste, kelle üle eelnimetatud isikutel on otseselt või kaudselt või teiste valitseva või olulise mõju all olevate isikute kaudu valitsev mõju, puhul ka käesoleva seaduse § 36 lõike 1 alusel kehtestatud riigi raamatupidamise üldeeskirjas (edaspidi *üldeeskiri*) sätestatud nõuded;
[RT I 2004, 90, 616- jõust. 01.01.2005]
- 8) rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtted – Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsaruandluse standardid ning avalik-õiguslike isikute puhul ka rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid;
- 9) rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS – ingl *international financial reporting standards*) – Rahvusvahelise Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB – ingl *International Accounting Standards Board*) poolt kinnitatud standardid ja interpretatsioonid (*SIC Interpretations*);
- 10) rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid (IPSAS – ingl *international public sector accounting standards*) – Rahvusvahelise Raamatupidajate Föderatsiooni (IFAC – ingl *International Federation of Accountants*) Avaliku Sektori Komitee (*Public Sector Committee*) poolt kinnitatud standardid;
- 11) tegevjuhtkond – raamatupidamiskohustuslase (välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja) igapäevast tegevust juhtima ja tehinguid tegema õigustatud isik või isikud (näiteks äriühingu juhatus);
- 12) kõrgem juhtorgan – seaduse, põhikirja või põhimääruse alusel moodustatud raamatupidamiskohustuslase organ, kes teostab vahetut järelevalvet tegevjuhtkonna üle (näiteks äriühingu nõukogu);
- 13) majandusaasta aruande taksonoomia – majandusaasta aruande standardiseeritud elementide ja sidusbaaside kogum.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

2. peatükk RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMINE

§ 4. Raamatupidamise korraldamise põhinõuded

Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud:

- 1) korraldama raamatupidamist nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamine raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest;
- 2) dokumenteerima kõiki oma majandustehinguid;
- 3) kirjendama algdokumentide või nende põhjal koostatud koondokumentide alusel kõiki oma majandustehinguid raamatupidamisregistrites;
- 4) koostama ja esitama majandusaasta aruande ning muud finantsaruanded käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud korras;
- 5) säilitama raamatupidamise dokumente.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 5. Tekke- ja kassapõhine arvestus

(1) Kassapõhine arvestus on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehinguga seotud raha laekumisele või väljamaksmisele.

(2) Tekkepõhine arvestus on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehingu toimumisele, sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud. Aruande koostamisel tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded, mis võimaldavad määrata aruandeperioodi tulud ja kulud.

(3) Raamatupidamist peetakse tekkepõhiselt, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

§ 6. Majandustehingute dokumenteerimine ja kirjendamine

(1) Majandustehing käesoleva seaduse tähenduses on raamatupidamiskohustuslase tehtud tehing, kolmandate isikute vaheline tehing või raamatupidamiskohustuslast puudutav sündmus, mille tagajärjel muutub raamatupidamiskohustuslase vara, kohustuste või omakapitali koosseis.

(2) Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud kõiki majandustehinguid dokumenteerima ning kirjendama raamatupidamisregistrites mõistliku aja jooksul pärast majandustehingu toimumist selliselt, et oleks tagatud õigusaktidega ettenähtud aruannete tähtaegne esitamine.

(3) Majandustehinguid kirjendatakse kahekordse kirjendamise põhimõttel debiteeritavatel ja krediteeritavatel kontodel.

(4) Iga raamatupidamiskirjendi aluseks on majandustehingut tõendav algdokument või algdokumentide alusel koostatud koonddokument.

(5) Raamatupidamiskirjend peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) majandustehingu kuupäev;
- 2) raamatupidamiskirjendi järjekorranumber;
- 3) debiteeritavad ja krediteeritavad kontod ja vastavad summad;
- 4) majandustehingu lühikirjeldus;
- 5) algdokumendi (koonddokumendi) nimetus ja number.

[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 7. Algdokument

(1) Raamatupidamise algdokument on majandustehingu toimumist kinnitav tõend, millel peavad olema järgmised andmed:

- 1) dokumendi nimetus ja number;
- 2) koostamise kuupäev;
- 3) tehingu majanduslik sisu;
- 4) tehingu arvnäitajad (kogus, hind, summa);
- 5) tehingu osapoolte nimed;
- 6) tehingu osapoolte asu- või elukoha aadressid;
- 7) majandustehingut kirjendavat raamatupidamiskohustuslast esindava isiku allkiri (allkirjad), mis kinnitab (kinnitavad) majandustehingu toimumist;
- 8) vastava raamatupidamiskirjendi järjekorranumber.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 6–8 sätestatud nõuet ei kohaldata algdokumentidele, kui nendes punktides nimetatud andmed on kajastatud vastavate algdokumentide alusel koostatud koonddokumendis.

(3) Aruande koostamisel tehtavate reguleerimiskannete algdokumendiks on raamatupidamisõiend. Raamatupidamisõiendil asendab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 5 ja 6 nõutavaid rekvisiite algdokumendi koostaja nimi.

(4) Elektroonilisel kujul säilitatavaid algdokumente peab olema võimalik kirjalikult taasesitada.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 8. Raamatupidamise kontoplaan

(1) Raamatupidamiskohustuslane koostab kontoplaani (kontode loetelu) majandustehingute ja reguleerimiskannete kirjendamiseks.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslane koostab kontoplaani, arvestades üldeeskirja nõudeid.

§ 9. Raamatupidamisregistrid

(1) Raamatupidamisregistrid on andmekogumid, mis sisaldavad informatsiooni kontodel kajastatud raamatupidamiskirjendite ja saldode kohta, samuti andmekogumid, mis sisaldavad raamatupidamiskirjendite aluseks olevat üksikasjalikku informatsiooni.

(2) Raamatupidamisregistrid peavad võimaldama teha väljavõtteid kirjendatud majandustehingutest kontode kaupa kronoloogilises järjekorras.

(3) Raamatupidamisregistreid võib vormistada:

- 1) käsitsi kirjutatud või trükitud dokumentidena;

2) kirjalikku taasesitamist võimaldaval infokandjal, kui on tagatud sellel säilitatava info autentsus.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 10. Parandused dokumentides ja registrites

(1) Raamatupidamise alg- ja koondokumentidel olevat informatsiooni ning raamatupidamiskirjendeid ei ole lubatud kustutada ega teha neis õienditeta parandusi. Ebakorrektned raamatupidamiskirjendid parandatakse paranduskirjenditega, mis peab sisaldama viidet parandatava raamatupidamiskirjendi järjekorranumbrile. Kui parandus ei põhine algdokumendil, tuleb koostada parandust selgitav raamatupidamisõiend (parandusdokument).

(2) Parandusdokument peab lisaks käesoleva seaduse § 7 lõigetes 1 ja 3 sätestatud rekvisiitidele, mis peavad olema raamatupidamisõiendis, sisaldama paranduse sisu. Varasemat algdokumenti ja raamatupidamiskirjendit tuleb täiendada viitega hilisemale parandusdokumendile ja -kirjendile.

§ 11. Raamatupidamise sise-eeskiri

(1) Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud koostama raamatupidamise sise-eeskirja, mis kehtestab kontoplaani koos kontode sisu kirjeldusega ning reguleerib muu hulgas majandustehingute dokumenteerimist ja kirjendamist, algdokumentide käivet ja säilitamist, raamatupidamisregistrite pidamist, tulude ja kulude kajastamist kasumiaruande kirjetel, varade ja kohustuste inventeerimist, raamatupidamiskohustuslase kasutatavaid arvestuspõhimõtteid ja informatsiooni esitusviisi, aruannete koostamise korda, arvutitarkvara kasutamist raamatupidamises ning raamatupidamise korraldamisega ja sellega kaasnevate sisekontrolli meetmete rakendamisega seotud asjaolusid.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslane koostab raamatupidamise sise-eeskirja, arvestades üldeeskirja nõudeid.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 12. Raamatupidamise dokumentide säilitamise kohustus

(1) Raamatupidamise algdokumente peab raamatupidamiskohustuslane säilitama seitse aastat, alates selle majandusaasta lõpust, mil algdokument raamatupidamises kajastati.

(2) Raamatupidamisregistreid, lepinguid, raamatupidamise aruandeid ja muid äridokumente, mis on vajalikud majandustehingute arusaadavaks kirjeldamiseks revideerimise käigus, peab raamatupidamiskohustuslane säilitama seitse aastat, alates vastava majandusaasta lõpust.

(3) Pikaajaliste kohustuste või õigustega seotud äridokumente tuleb säilitada seitse aastat pärast kehtimistähtaja möödumist.

(4) Raamatupidamise sise-eeskirja tuleb säilitada seitse aastat pärast selle muutmist või asendamist.

(5) Raamatupidamisregistreid, mis on loodud elektrooniliselt, on raamatupidamiskohustuslane kohustatud ka säilitama elektrooniliselt. Elektrooniliste andmete loetavus peab olema tagatud kogu säilitusaja jooksul.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

3. peatükk MAJANDUSAASTA ARUANNE

§ 13. Majandusaasta

(1) Majandusaasta pikkus on 12 kuud.

(2) Raamatupidamiskohustuslase asutamisel, lõpetamisel, majandusaasta alguskuupäeva muutmisel või muul seadusega ettenähtud juhul võib majandusaasta olla lühem või pikem kui 12 kuud, kuid ei tohi ületada 18 kuud.

(3) Majandusaastaks on kalendriaasta, kui raamatupidamiskohustuslase põhikirjas või muus raamatupidamiskohustuslase tegevust reguleerivas dokumendis ei ole sätestatud teisiti.

(4) Riigi, samuti riigiraamatupidamiskohustuslase majandusaastaks on eelarveaasta.

§ 14. Majandusaasta aruande koostamine

(1) Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud lõppenud majandusaasta kohta koostama majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

(2) Majandusaasta aruande koostamine hõlmab järgmisi tegevusi:

- 1) raamatupidamise aastaaruande koostamine;
- 2) tegevusaruande koostamine;

3) majandusaasta aruande heakskiitmine.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(2¹) Majandusaasta aruande esitamine hõlmab järgmisi tegevusi:
1) audiitorkontroll;
2) äriühingute puhul majandusaasta kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepaneku koostamine;
3) majandusaasta aruande esitamine kinnitamiseks.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(3) Audiitorkontrolli kohustus sätestatakse audiitortegevuse seaduses.
[RT I 2010, 9, 41- jõust. 08.03.2010]

§ 14¹. Majandusaasta aruande taksonoomia

(1) Majandusaasta aruande taksonoomia kehtestab [Vabariigi Valitsus määrusega](#), määrates kindlaks taksonoomia standardi, elemendid ja taksonoomia haldaja.

(2) Majandusaasta aruande taksonoomia alusel koostatavad aruandevormid [kehtestab rahandusminister määrusega](#).

(3) Raamatupidamiskohustuslane lähtub majandusaasta aruande ja lõppbilansi ning nendega koos esitatavate dokumentide koostamisel käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud taksonoomiast ning käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud aruandevormidest.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(4) Riigi või kohaliku omavalitsuse asutus või muu avalikke ülesandeid täitev isik ei või nõuda raamatupidamiskohustuslaselt nende taksonoomiaga hõlmatud andmete esitamist, mis raamatupidamiskohustuslane on seaduses sätestatud korras esitanud registrile avaldamiseks koos majandusaasta aruandega.

(5) Riigi või kohaliku omavalitsuse asutus või muu avalikke ülesandeid täitev isik võib raamatupidamiskohustuslaselt nõuda taksonoomiaga hõlmatud andmete esitamist, kui:
1) andmeid nõutakse enne, kui raamatupidamiskohustuslane on andmed registrile esitanud ja kui registrile majandusaasta aruande esitamiseks sätestatud tähtaega ei ole võimalik ära oodata;
2) andmeid nõutakse registrile esitatud andmetega võrreldes erineva perioodi kohta ja kui registrile esitatud andmetest ei ole võimalik soovitud andmeid mõistlikult tuletada;
3) nõutavate andmete mõisted ei ole taksonoomia elementide mõistetega identsed ja kui taksonoomia elementide andmetega ei ole võimalik soovitud eesmärki saavutada.

(6) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata riigi, riigiraamatupidamiskohustuslase, kohaliku omavalitsuse üksuse, Eestis registreeritud avalik-õigusliku juriidilise isiku ja füüsilisest isikust ettevõtja majandusaasta aruandele ning välismaa äriühingu aruandele, mille esitab filiaali juhataja registrile avaldamiseks.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikest 3 ei pea lähtuma raamatupidamiskohustuslane, kes korraldab oma raamatupidamist käesoleva seaduse § 17 lõike 1 punktis 2 nimetatud rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite alusel või kelle peamine ja püsiv tegevus on krediidiasutuste seaduse tähenduses finantsteenuste osutamine või kes koostab konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

§ 15. Raamatupidamise aastaaruanne

(1) Raamatupidamise aastaaruande eesmärk on anda õige ja õiglane ülevaade raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(2) Raamatupidamise aastaaruanne koosneb põhiaruannetest (bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) ning lisadest.
[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(3) Raamatupidamise aastaaruande koostamise aluseks on raamatupidamisregistrites kirjendatud majandusaasta majandustehingud ja reguleerimiskand. Aastaaruande koostamiseks inventeeritakse raamatupidamiskohustuslase varade ja kohustuste saldod, hinnatakse registrites kajastatud varade ja kohustuste väärtuse vastavust käesoleva seaduse §-des 16 ja 17 sätestatud arvestuspõhimõtetele, tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded ning koostatakse põhiaruanded ja lisad.

(4) Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatavate arvestuspõhimõtete ja avalikustatava informatsiooni valikul lähtutakse käesoleva seaduse §-des 16 ja 17 sätestatud nõuetest.

(5) Raamatupidamise aastaaruanne koostatakse eesti keeles ja Eestis ametlikult kehtiva vääringu järgi, märkides arvnäitajate puhul kasutatud täpsusastme (näiteks tuhandetes vääringühikutes).
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 16. Raamatupidamise aastaaruande koostamise alusprintsüübid

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel tuleb lähtuda eelkõige järgmistest rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtete osaks olevatest alusprintsüüpidest:

1) majandusüksuse printsüüp – raamatupidamiskohustuslane arvestab oma vara, kohustusi ja majandustehinguid lahus tema omanike, kreditoride, töötajate, klientide ja teiste isikute varast, kohustustest ning majandustehingutest;

2) jätkuvuse printsüüp – raamatupidamise aruande koostamisel lähtutakse eeldusest, et raamatupidamiskohustuslane on jätkuvalt tegutsev ning tal ei ole tegevuse lõpetamise kavatsust ega vajadust. Juhul kui raamatupidamise aruanne ei ole koostatud jätkuvuse printsüübiga, tuleb aruandes märkida rakendatud arvestusprintsüüp;

3) arusaadavuse printsüüp – raamatupidamise aruandes avalikustatav informatsioon peab olema esitatud nii, et see oleks ülevaatlik ja üheselt mõistetav aruande kasutajatele, kellel on aruandest arusaamiseks piisavad finantsalased teadmised;

4) olulisuse printsüüp – raamatupidamise aruandes peab kajastuma kogu oluline informatsioon, mis mõjutab raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid. Oluline on selline aruandinformatsioon, mille avaldamata jätmine võib mõjutada aruande kasutajate poolt aruande põhjal tehtavaid majandusotsuseid. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruandes kajastada lihtsustatud viisil;

5) järjepidevuse ja võrreldavuse printsüüp – raamatupidamise aruande koostamisel kasutatakse jätkuvalt varem kasutatud arvestuspõhimõtteid, aruandlusviise ja aruandeskeeme;

6) tulude ja kulude vastavuse printsüüp – aruandeperioodi tuludest arvatakse maha nendesamade tulude tekkega seotud kulud. Väljaminekuid, millele vastavad tulud tekivad mingil muul perioodil, kajastatakse kuludena samal perioodil, mil tekivad nendega seotud tulud;

7) objektiivsuse printsüüp – raamatupidamise aruandes esitatav informatsioon peab olema neutraalne ja usaldusväärne;

8) konservatiivsuse printsüüp – raamatupidamise aruannet tuleb koostada ettevaatlikult ja kaalutletult, et vältida varade ja tulude ülehindamist või kohustuste ja kulude alahindamist. Samas ei ole aruandes õigustatud varade ja tulude sihilik alahindamine või kohustuste ja kulude sihilik ülehindamine ning aruande kasutajate eest varjatud reservide tekitamine;

9) avalikustamise printsüüp – raamatupidamise aruandes esitatakse kogu informatsioon, mis võimaldab saada raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest õige ja õiglase ülevaate;

10) sisu ülimuslikkuse printsüüp – majandustehingute kajastamisel raamatupidamises ja raamatupidamise aruandes lähtutakse nende sisust ka siis, kui see ei ühti nende juriidilise vormiga.

§ 17. Rakendatav raamatupidamistava

(1) Raamatupidamises kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviis peavad olema kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud nõuete ja alusprintsüüpidega ning vähemalt ühega järgmisest kahest raamatupidamistavast:

1) Eesti hea raamatupidamistava;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses 1606/2002/EÜ rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta (EÜT L 243, 11.09.2002, lk 1–4) sätestatud korra kohaselt Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud rahvusvahelised finantsaruandluse standardid.

[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(2) Krediitiasutuse, finantsvaldusettevõtja, segafinantsvaldusettevõtja, investeerimisühingu, kindlustusandja ja äriühingu, kelle poolt emiteeritud väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi (edaspidi *lepinguriik*) reguleeritud väärtpaberiturule, raamatupidamise aruande koostamisel kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviis peavad olema kooskõlas käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud standarditega.

[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(3) Eesti Panga raamatupidamise aruande koostamisel kasutatav arvestuspõhimõte ning informatsiooni esitusviis määratakse Eesti Panga presidendi poolt kooskõlas Euroopa Keskpanga raamatupidamisjuhenditega, küsimustes aga, mida need ei reguleeri, ühega kahest käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud raamatupidamistavast.

[RT I 2004, 90, 616- jõust. 01.01.2005]

§ 18. Bilanss ja kasumiaruanne

(1) Bilanss on raamatupidamisaruanne, mis kajastab teatud kuupäeva seisuga raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit (vara, kohustusi ja omakapitali).

(2) Kasumiaruanne (tulude ja kulude aruanne) on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi majandustulemust (tulusid, kulusid ja kasumit või kahjumit).

(3) Raamatupidamiskohustuslane, kes koostab oma raamatupidamise aastaaruande vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale, peab kasutama käesoleva seaduse lisas 1 esitatud bilansiskeemi ja ühte lisas 2 esitatud kasumiaruande skeemidest. Bilansi ja kasumiaruande skeemide kirjeid võib täiendavalt liigendada ning nendele võib lisada uusi kirjeid, kui see suurendab aruande informatiivsust.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(4) Tegevusaladel, kus see on põhjendatud majandustegevuse iseloomu tõttu, võib käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud raamatupidamiskohustuslane kasutada käesoleva seaduse lisades esitatutest erinevaid bilansi- ja kasumiaruande skeeme. Nimetatud skeemi valikul tuleb muu hulgas lähtuda käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud raamatupidamise aastaaruande eesmärgist ning vastaval tegevusalal tegutsemist reguleerivate õigusaktide nõuetest.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

§ 19. Rahavoogude aruanne

(1) Rahavoogude aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi rahavoogusid (raha ja raha ekvivalentide laekumisi ning väljamakseid).

(2) Rahavoogude aruandes kajastatakse raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile äritegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks.

(3) Äritegevuse rahavoogude kajastamisel võib kasutada otsemeetodit, mille puhul esitatakse brutosummadena kõik põhilised laekumiste ja väljamaksete liigid, või kaudmeetodit, mille puhul aruandeperioodi kasumit korrigeeritakse mitterahaliste majandustehingute mõjuga, äritegevusega seotud varade ja kohustuste saldode muutusega ning investeerimis- või finantseerimistegevusest tulenevate rahavoogudega seotud tulude ja kuludega.

(4) Investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

§ 20. Omakapitali muutuste aruanne

(1) Omakapitali muutuste aruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab aruandeperioodil toimunud muutusi raamatupidamiskohustuslase omakapitalis.

(2) Omakapitali muutuste aruandes kajastatakse aruandeperioodil toimunud muutusi raamatupidamiskohustuslase omakapitali kirjetes, tuues eraldi välja omanike poolt kapitali tehtud sissemaksud ja omanikele tehtud väljamaksud, aruandeperioodi kasumi või kahjumi, arvestuspõhimõtete muutuste mõju, reservide suurendamise ja vähendamise ning muud omakapitali kirjeid mõjutanud majandustehingud.

(3) Äriühingust raamatupidamiskohustuslane, kes koostab konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande, lähtub omakapitali kohta äriseadustikus kehtestatud nõuetele vastavuse arvestamisel korrigeeritud konsolideerimata omakapitalist. Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on võrdne äriühingu konsolideerimata omakapitaliga, millest on lahutatud tema bilansis kajastatud valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus ning millele on liidetud nende osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil. Korrigeeritud konsolideerimata omakapitali arvestuskäik avalikustatakse konsolideerimata omakapitali muutuste aruandes.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 21. Raamatupidamise aastaaruande lisad

(1) Raamatupidamise aastaaruande lisades on raamatupidamiskohustuslane kohustatud avalikustama:

- 1) millisest käesoleva seaduse §-s 17 sätestatud raamatupidamistavast lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud;
- 2) aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted;
- 3) selgitused põhjaruannete oluliste kirjete ning nende muutumise kohta aruandeperioodil;
- 4) muud olulised asjaolud õige ja õiglase ülevaate andmiseks raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

(1¹) [Kehtetu -RT I 2008, 27, 177- jõust. 01.01.2009]

(2) Raamatupidamise aastaaruande lisad peavad vastama ühele käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud raamatupidamistavale.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

§ 22. Raamatupidamise aastaaruannete võrreldavus

(1) Raamatupidamise aastaaruandes esitatakse aruandeaasta ja sellele eelnenud majandusaasta võrreldavad arvnäitajad. Aruandeaasta nullväärtusega kirje esitatakse ainult siis, kui eelnenud majandusaastal oli sellel kirjel nullist erinev väärtus.

(2) Kui aruandeaasta ja eelnenud majandusaasta arvnäitajad ei ole võrreldavad kas aruannete esitusviisi või arvestuspõhimõtete muudatuste tõttu aruandeaastal, tuleb eelnenud majandusaasta võrreldavad arvnäitajad ümber arvutada, viies need vastavusse aruandeaastal kasutatud esitusviisi ja arvestuspõhimõttega. Võrreldavate arvnäitajate ümberarvutamise põhjused ja korrigeerimiste summad, võrreldes eelmise majandusaasta raamatupidamise aastaaruande arvnäitajatega, esitatakse aastaaruande lisas. Juhul kui võrreldavate arvnäitajate ümberarvutamine ei ole võimalik või otstarbekas, tuleb see asjaolu koos põhjendustega esitada raamatupidamise aastaaruande lisas.

§ 23. [Kehtetu -RT I 2009, 19, 116- jõust. 01.07.2009]

§ 24. Tegevusaruanne

(1) Tegevusaruandes antakse ülevaade raamatupidamiskohustulase tegevusest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus raamatupidamiskohustulase finantsseisundi ja majandustegevuse hindamisel, olulistest sündmustest majandusaastal ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel majandusaastal.

(2) Tegevusaruandes kirjeldatakse muu hulgas:

- 1) peamisi tegevusvaldkondi, toote- ja teenusegruppe; [RT I 2008, 27, 177- jõust. 10.07.2008]
- 2) olulisemaid aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavaid investeeringuid;
- 3) olulisi uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel;
- 4) [kehtetu -RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]
- 5) raamatupidamise aastaaruande koostamise perioodil toimunud olulisi sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid mis oluliselt mõjutavad või võivad mõjutada järgmiste majandusaastate tulemusi.

(3) Raamatupidamiskohustulane, kelle majandusaasta aruandeid auditeeritakse või seadustest lähtuvalt tuleb auditeerida, kirjeldab tegevusaruandes lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule:

- 1) raamatupidamiskohustulase tegevuskeskkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju tema majandustulemusele;
- 2) raamatupidamiskohustulase äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust;
- 3) raamatupidamiskohustulase tegevusega kaasnevaid olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid;
- 4) majandusaastal ja aruande koostamise perioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske;
- 5) peamisi finantssuhtarve majandusaasta ning sellele eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat.

(4) Juhul kui äriühingust raamatupidamiskohustulase omakapital bilansipäeva seisuga ei vasta äriseadustikus kehtestatud nõuetele, tuleb tegevusaruandes kirjeldada kavandatavaid tegevusi omakapitali taastamiseks.

§ 24¹. Reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate väärtpaberite emitendi tegevusaruanne

Lisaks käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud nõuete järgimisele näidatakse aktsiaseltsi või osäühingu, kelle poolt emiteeritud hääleõigust andvad aktsiad või osad on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, tegevusaruandes ära:

[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

- 1) aktsia- või osakapitali struktuur, sealhulgas väärtpaberid, millega ei ole lubatud kaubelda lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturul, ja võimaluse korral andmed väärtpaberite eri liikide ja iga väärtpaberiliigiga seotud õiguste ja kohustuste kohta ning andmed nende protsentuaalse osakaalu kohta äriühingu aktsia- või osakapitalis;
- 2) kõik põhikirjakohased väärtpaberite võõrandamise piirangud, sealhulgas väärtpaberiomandi piirangud või vajadus saada nõusolek äriühingult või teistelt väärtpaberiomanikelt;
- 3) kõik äriühingule teada olevad äriühingu ja aktsionäride vahelistes või aktsionäride omavahelistes lepingutes sätestatud väärtpaberite võõrandamise piirangud;
- 4) oluline osalus vastavalt väärtpaberituru seaduse §-s 9 sätestatule;
- 5) spetsiifilisi kontrolliõigusi andvate väärtpaberite omanikud ja nende õiguste kirjeldus;
- 6) kontrollisüsteem töötajate osalusskeemi korral, kui töötajad ei teosta oma kontrolliõigusi otse;
- 7) kõik hääleõigust käsitlevad piirangud või kokkulepped ja eelisaktsia hääleõiguse olemasolu, sealhulgas hääleõiguse piiramine teatud protsentuaalse osaluse või häälte arvuga, hääleõiguse kasutamisele seatavad tähtajad või süsteemid, mille korral väärtpaberitega seotud rahalised õigused ja väärtpaberite omamine on koostöös äriühinguga teineteisest lahutatud;
- 8) äriühingu juhatuse liikmete valimise, määramise, tagasiastumise ja tagasikutsumise sätted ja reeglistik, mis on kehtestatud õigusaktidega;
- 9) äriühingu põhikirja muutmise sätted ja reeglistik, mis on kehtestatud õigusaktidega;
- 10) äriühingu juhatuse liikmete volitused, sealhulgas volitused aktsiaid emiteerimida ja tagasi osta;

11) äriühingu ja selle juhatuse või töötajate vahelised kokkulepped, milles sätestatakse hüvitised seoses väärtpaberituru seaduse 19. peatükis sätestatud ülevõtmisega;

12) kõik olulised kokkulepped, milles äriühing on osapooleks ja mis jõustuvad, muutuvad või lõpevad, kui ülevõtmispakkumise tulemusena vastavalt väärtpaberituru seaduse 19. peatükis sätestatud saavutab äriühingu üle valitseva mõju teine isik, ja selliste kokkulepete mõju, välja arvatud juhul, kui nende olemuse tõttu tekiks nende avaldamisest äriühingule tõsine kahju.

[RT I 2007, 58, 380- jõust. 19.11.2007]

§ 24². Ühingujuhtimise aruanne

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud nõuete järgimisele lisab raamatupidamiskohustuslane, kelle poolt emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, tegevusaruandele eraldiseisva alajaotisena ühingujuhtimise aruande.

(2) Ühingujuhtimise aruanne peab olema koostatud viisil, mis võimaldab asjatundlikul ja huvitatud isikul saada raamatupidamiskohustuslase tegevuse kohta asjakohast informatsiooni ühingu rakendatavate juhtimis põhimõtete kohta.

(3) Ühingujuhtimise aruanne peab sisaldama:

- 1) viidet hea ühingujuhtimise tavale, mida raamatupidamiskohustuslane rakendab;
- 2) põhjalikku ja argumenteeritud selgitust selle kohta, miks raamatupidamiskohustuslane ei järgi hea ühingujuhtimise tava;
- 3) juhtimis- ja järelevalveorganite ning nende komisjonide koosseisu ja töö korraldatuse kirjeldust;
- 4) käesoleva seaduse § 24¹ punktides 4, 5 ja 7–10 nimetatud andmeid;
- 5) sisekontrolli- ja riskijuhtimissüsteemide peamiste tunnusoonte kirjeldust seoses raamatupidamise aastaaruande koostamise protsessiga.

[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

§ 25. Majandusaasta aruande heakskiitmine ja vorminõue

(1) Majandusaasta aruande heakskiitmisega kinnitab tegevjuhtkond või füüsilisest isikust ettevõtja majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust ja täielikkust, sealhulgas seda, et raamatupidamise aastaaruanne annab kooskõlas käesoleva seaduse § 17 lõikes 1 sätestatuga õige ja õiglase ülevaate raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

(2) Majandusaasta aruande koostamise lõpetamise kuupäevaks loetakse kuupäev, millal tegevjuhtkond või füüsilisest isikust ettevõtja kiitis majandusaasta aruande heaks.

(3) Vähemalt üks raamatupidamiskohustuslase tegevjuhtkonna liige või füüsilisest isikust ettevõtja allkirjastab raamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruande viivitamata pärast selle heakskiitmist, näidates ära majandusaasta aruande koostamise lõpetamise kuupäeva.

[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

§ 26. Raamatupidamiskohustuslase aruanded tema asutamisel, likvideerimisel ja lõpetamisel

(1) Raamatupidamiskohustuslase asutamisel või raamatupidamise kohustuse tekkimisel koostab raamatupidamiskohustuslane algbilansi, kus kajastub tema vara, kohustuste ja omakapitali suurus enne majandustegevuse alustamist või enne raamatupidamise kohustuse tekkimist.

(2) Raamatupidamiskohustuslase esimeses asutamisejärgses raamatupidamise aastaaruandes esitatakse bilansis võrreldavate arvnäitajatena algbilansi saldod. Kasumiaruandes ja rahavoogude aruandes võrreldavaid arvnäitajaid ei esitata. Rahavoogude aruandes esitatakse raha ja raha ekvivalentide algsaldona algbilansis kajastatud raha ja raha ekvivalentide summa.

(3) Raamatupidamiskohustuslase likvideerimismenetluse lõpetamisel või raamatupidamise kohustuse lõppemisel koostab raamatupidamiskohustuslane lõppbilansi.

[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

4. peatükk

KONSOLIDEERIMISGRUPI MAJANDUSAASTA ARUANNE

§ 27. Konsolideerimisgrupp ja selle üksused

(1) Konsolideeriv üksus on emattevõtja või muu raamatupidamiskohustuslane, kellel on valitsev mõju teise raamatupidamiskohustuslase üle. Valitsev mõju võib muu hulgas tuleneda järgmistest asjaoludest:

- 1) suurem kui 50%-line osalus konsolideeritava üksuse hääleõiguses;

2) seadusest või lepingust tulenev otsene või kaudne õigus asutajaõigusi teostades või üldkoosoleku otsusega nimetada või tagasi kutsuda enamikku tegevjuhtkonnast või kõrgema juhtorgani liikmetest.

(2) Konsolideeritav üksus on tütaretevõtja või muu raamatupidamiskohustuslane, kelle üle teisel raamatupidamiskohustuslasel (konsolideerival üksusel) on valitsev mõju.

(3) Konsolideeriv üksus koos ühe või mitme konsolideeritava üksusega moodustavad konsolideerimisgrupi.

(4) Konsolideerimine on konsolideerimisgruppi kuuluvate raamatupidamiskohustuslaste aruannete ühendamine nii, nagu oleks tegemist ühe raamatupidamiskohustuslasega.

§ 28. Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne

(1) Raamatupidamiskohustuslane, kes on aruandeaastal või sellele eelnenud majandusaastal olnud konsolideeriv üksus, koostab lõppenud majandusaasta kohta käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud aruande konsolideerimisgrupi majandusaasta aruandena, mis koosneb konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

(2) Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande ja selle osade suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses ja äriühingute puhul äriseadustikus majandusaasta aruande ja selle osade kohta sätestatud, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.

(3) [Kehtetu -RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 29. Erandid

(1) Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamise kohustusest on vabastatud järgmised konsolideerivad üksused:

1) äriühing, kelle aktsiate või osadega esindatud häälestest vähemalt 90% kuulub Eestis registreeritud konsolideerivale üksusele, kes on kohustatud koostama ning avalikustama konsolideerimisgrupi auditeeritud majandusaasta aruande;

2) äriühing, kelle aktsiate või osadega esindatud häälestest vähemalt 90% kuulub lepinguriigis registreeritud konsolideerivale üksusele, kes on asukohamaa seaduste kohaselt kohustatud koostama ning avalikustama konsolideerimisgrupi auditeeritud majandusaasta aruande;

3) konsolideeriv üksus, kelle konsolideeritud näitajad ei ületa audiitortegevuse seaduse § 92 lõike 1 või 2 kriteeriume, mis sätestavad ülevaatus kohustuse;

[RT I, 12.11.2010, 1- jõust. 15.11.2010]

4) konsolideeriv üksus, kelle konsolideeritavate üksuste bilansimahud kokku ei ületa 5% konsolideeriva üksuse bilansimahust ja müügitulu ei ületa 5% konsolideeriva üksuse müügitulust.

5) [kehtetu -RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud osaluse määramisel ei võeta arvesse neid aktsiaid või osi, mis kuuluvad asjaomase äriühingu tegevjuhtkonnale ja kõrgema juhtorgani liikmetele. Nimetatud punktide kohaselt vabastatakse konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamisest äriühing, kelle kõik ülejäänud aktsionärid või osanikud on selle heaks kiitnud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 või 2 kohaselt konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostamisest vabastatud äriühing peab oma majandusaasta aruandes avaldama konsolideerimisgrupi majandusaasta aruannet koostava konsolideeriva üksuse ärinime ja registrisse kantud asukoha.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 sätestatud erandid ei kehti konsolideeriva üksuse suhtes, kes on krediidasutus, finantsvaldusettevõtja, segafinantsvaldusettevõtja, investeerimisühing, kindlustusandja või äriühing, kelle poolt emiteeritud väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturul.

[RT I 2004, 90, 616- jõust. 01.01.2005]

§ 30. Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne

(1) Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande eesmärk on anda õige ja õiglane ülevaade konsolideerimisgrupi finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(2) Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne koosneb konsolideeritud bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest ja omakapitali muutuste aruandest (konsolideeritud aruanded) ning lisadest, mis sisaldavad muu hulgas konsolideeriva üksuse konsolideerimata bilanssi, kasumiaruannet, rahavoogude aruannet ning omakapitali muutuste aruannet (konsolideerimata aruanded). Raamatupidamiskohustuslane, kes koostab konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande, ei ole kohustatud koostama käesoleva seaduse §-s 15 nimetatud raamatupidamise aastaaruannet.

[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(3) Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatava arvestuspõhimõtte ja avalikustatava informatsiooni valikul lähtutakse käesoleva seaduse §-des 16 ja 17 sätestatud nõuetest. Konsolideerimisgrupi, mille konsolideeriv üksus on käesoleva seaduse § 17 lõikes 2 nimetatud ettevõtja, raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatava arvestuspõhimõtte ja avalikustatava informatsiooni valikul lähtutakse samas lõikes sätestatust.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 31. Konsolideerimisgrupi tegevusaruanne

(1) Konsolideerimisgrupi tegevusaruandes antakse ülevaade konsolideerimisgrupi tegevusest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus konsolideeriva üksuse ja konsolideerimisgrupi finantsseisundi ja tegevuse hindamisel, olulistest sündmustest majandusaastal ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel majandusaastal.

(2) Lisaks käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud nõuete järgimisele näidatakse konsolideerimisgrupi tegevusaruandes ära:

- 1) konsolideerimisgrupi struktuur ning konsolideeriva üksuse otsene ja kaudne osalus konsolideeritavates üksustes. Kui konsolideeriv üksus otseselt või kaudselt ei oma hälteenamust konsolideeritavas üksuses, näidatakse ära valitseva mõju alus;
- 2) majandusaastal toimunud ja eeldatavad muudatused konsolideerimisgrupi koosseisus (näiteks kavandatud ühinemine, jagunemine, ümberkujundamine, osaluse omandamine või võõrandamine) või konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse tegevusvaldkonnas;
- 3) olulised sündmused ja asjaolud, mis on mõjutanud või võivad mõjutada konsolideeriva üksuse ning konsolideerimisgrupi finantsseisundit või majandustulemusi majandusaastal või eelolevatel perioodidel;
- 4) konsolideeriva üksuse ning tema poolt konsolideeritava üksuse äritegevuse hooajalisus või majandustegevuse tsüklilisus;
- 5) muudatused konsolideeriva üksuse ja konsolideerimisgrupi investeerimis- ning finantseerimisstrateegias, finantseerimisstruktuuris, riskide maandamise poliitikas ja likviidsuses;
- 6) äriühingust konsolideeriva üksuse puhul konsolideerimisgrupi dividendipoliitika;
- 7) konsolideeriva üksuse ning konsolideerimisgrupi majandusarengut mõjutavad üldmajanduslikud ja äritegevusele spetsiifilised asjaolud või arengusuunad, mis on majandusaastal mõjutanud või võivad järgnevatel aastatel mõjutada konsolideeriva üksuse või konsolideerimisgrupi finantsseisundit või majandustulemust;
- 8) [kehtetu -RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]
- 9) peamised finantssuhtarvud konsolideeriva üksuse majandusaasta ning sellele eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodika.
[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 31¹. Reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate väärtpaberite emitendi konsolideerimisgrupi tegevusaruanne

Lisaks käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud nõuete järgimisele kohaldatakse aktsiaseltsi või osahinguga, kelle poolt emiteeritud hääleõigust andvad aktsiad või osad on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, konsolideerimisgrupi tegevusaruandele käesoleva seaduse §-s 24¹ sätestatust.
[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

§ 31². Konsolideerimisgrupi ühingujuhtimise aruanne

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 31 sätestatud nõuete järgimisele lisab konsolideeriv üksus konsolideerimisgrupi tegevusaruandele eraldiseisva alajaotisena ühingujuhtimise aruande, kui konsolideerimisgruppi kuulub raamatupidamiskohustuslane, kelle poolt emiteeritud väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule. Konsolideerimisgrupi ühingujuhtimise aruande koostamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 24² lõikes 2 sätestatust.

(2) Konsolideerimisgrupi ühingujuhtimise aruanne sisaldab käesoleva seaduse § 24² lõike 3 punktides 1–5 nimetatud teavet iga konsolideerimisgruppi kuuluva raamatupidamiskohustuslase kohta, kelle poolt emiteeritud väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule.

(3) Konsolideerimisgrupi ühingujuhtimise aruanne sisaldab konsolideerimisgrupi sisekontrolli- ja riskijuhtimissüsteemide peamiste tunnusoonte kirjeldust seoses raamatupidamise aastaaruande koostamise protsessiga.
[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

5. peatükk

RAAMATUPIDAMISALASE TÖÖ SUUNAMINE JA KORRALDAMINE

§ 32. Raamatupidamise Toimkond

(1) Vabariigi Valitsus moodustab Raamatupidamise Toimkonna (edaspidi *Toimkond*), mille ülesandeks on välja anda käesolevat seadust selgitavaid ja täpsustavaid raamatupidamisalaseid juhendeid ning suunata raamatupidamisalast tegevust.

(2) Toimkond on sõltumatu komisjon, mille töökorra (edaspidi *töökord*) kinnitab Vabariigi Valitsusrahandusministri ettepanekul. Toimkonda teenindab Rahandusministeerium.

(3) Toimkonna esimehele ja liikmetele makstava tasu suuruse ja maksmise korra määrab rahandusminister.

(4) Rahandusministeerium, Vabariigi Valitsus ega muud valitsusasutused ei sekku Toimkonna poolt väljaantavate juhendite sisusse ega koostamise protsessi.

(5) Rahandusministril on õigus teha Toimkonnale kohustuslikke ettekirjutusi käesolevast seadusest ja töökorrast tulenevate kohustuste täitmiseks.

§ 33. Toimkonna liikmete nimetamine ja tagasikutsumine

(1) Toimkonna nimetab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul seitsmeliikmelisena kolmeks aastaks raamatupidamise spetsialistidest, selle ala teadlastest ja praktikutest.

(2) Toimkonna liikme kutsub tagasi Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul.

(3) Toimkonna liige kutsutakse tagasi viivitamata, kui:

1) tema suhtes on jõustunud süüdimõistetv kohtuotsus kriminaalasjas;
2) on ilmnenu, et ta on jätnud oma kohustused olulisel määral täitmata, kahjustanud Toimkonna huve või on muul mõjuval põhjusel sobimatu Toimkonna liikme kohustusi täitma.

(4) Toimkonna liikme võib enne tema volituste lõppemist tagasi kutsuda, kui ta üle nelja kuu kestnud haiguse tõttu on võimetu oma kohustusi täitma.

(5) Toimkonna liikme tagasikutsumise, tagasiastumise või surma korral nimetatakse tema asemele uus liige, kelle volitused kestavad kuni Toimkonna volituste tähtaja lõpuni.

(6) Toimkonna liikmete nimetamise, tagasikutsumise ja tagasiastumise täpsem kord sätestatakse töökorras.

(7) Kui Toimkonna liikmete volituste lõppemise tähtjaks ei ole uut Toimkonna koosseisu nimetatud, pikenevad Toimkonna liikmete volitused kuni Toimkonna uue koosseisu nimetamiseni.

[RT I 2005, 61, 478- jõust. 01.12.2005]

§ 34. Toimkonna juhendid

(1) Toimkonna juhendid lähtuvad rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest, kuid põhjendatud juhtudel võib juhendis ette näha erisusi rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest, nende lihtsustatud rakendamise või rakendamata jätmise kas kõigi või teatud liiki raamatupidamiskohustuslaste suhtes. Erisuste rakendamise korral tuleb vastavas juhendis erisusi kirjeldada ning põhjendada, miks need on vajalikud.

(2) Toimkonna juhendeid antakse välja käesoleva seaduse selgitamiseks ja täpsustamiseks. Juhendi vastuolu korral seadusega kohaldatakse seaduses sätestatut.

(3) Toimkonna juhendid peavad sisaldama viiteid vastavatele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, millest on lähtunud nende koostamisel.

(4) Toimkonna väljaantavad juhendid peavad olema Toimkonna veebilehel eelnõuna kättesaadavad avalikkusele ja avatud avalikuks aruteluks vähemalt kahe kuu vältel enne nende kinnitamist Toimkonna poolt.

(5) Toimkonna juhendid avaldatakse Riigi Teatajas.

6. peatükk

RIIGI RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE ERISUSED

§ 35. Riigi raamatupidamise ja aruandluse korraldamine

(1) Riigi raamatupidamist ja finantsaruandlust vastavalt käeoleva seaduse § 2 lõikele 3 ning Eesti Vabariigi ees seisvate rahvusvaheliste raamatupidamis- ja finantsaruandluskohustuste täitmist korraldab Rahandusministeerium.

(2) [Rahandusministril on õigus üldeeskirjas kehtestada](#) arvestuspõhimõtted, aruannete vormid ja nende esitamise kord riigiraamatupidamiskohustuslastele, kohaliku omavalitsuse üksustele, muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele ja teistele raamatupidamiskohustuslastele, kelle üle eelnimetatud isikutel on otseselt või kaudselt või teiste valitseva või olulise mõju all olevate isikute kaudu valitsev mõju.

(3) [Rahandusministril on õigus üldeeskirjas kehtestada](#) aruannete vormid ja nende esitamise kord riigiraamatupidamiskohustuslaste, kohaliku omavalitsuse üksuste, muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute ja teiste raamatupidamiskohustuslaste otsese või kaudse või teiste valitseva või olulise mõju all olevate isikute kaudu olulise mõju all olevatele raamatupidamiskohustuslastele.

[RT I 2003, 88, 588- jõust. 01.01.2004]

§ 36. Riigi raamatupidamise üldeeskiri

(1) Riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslaste raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamiseks [kehtestab rahandusminister üldeeskirja](#), mis lähtub Eesti hea raamatupidamistava ja rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standarditest ja on nendega kooskõlas ning mille kohane raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamine on riigiraamatupidamiskohustuslase ülesanne.

(2) Vaatamata eelmises lõikes sätestatule, võib üldeeskirjas põhjendatud juhtudel ette näha erisusi rahvusvahelistest avaliku sektori raamatupidamise standarditest või Toimkonna juhenditest, nende lihtsustatud rakendamise või rakendamata jätmise riigi kui terviku, kõikide või teatud riigi raamatupidamiskohustuslaste, kohaliku omavalitsuse üksuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute suhtes. Erisuste rakendamise korral tuleb üldeeskirjas erisusi kirjeldada ning põhjendada, miks need on vajalikud.

(3) Üldeeskiri selgitab ja täpsustab Eesti hea raamatupidamistava nõudeid riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslaste suhtes ning on riigi kui terviku raamatupidamise sise-eeskirjaks käesoleva seaduse § 11 mõistes. Üldeeskirja olemasolu ei vabasta riigiraamatupidamiskohustuslast kohustusest kehtestada oma sise-eeskiri.

(4) [Kehtetu -RT I 2003, 88, 588- jõust. 01.01.2004]

§ 37. Riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruanne

(1) Riigiraamatupidamiskohustuslane koostab majandusaasta aruande ja Rahandusministeerium riigi majandusaasta koondaruande ning avaliku sektori ja valitsussektori koondaruande vastavalt käesoleva seaduse nõuetele.

(2) Rahandusministeerium koostab riigi majandusaasta koondaruande riigiraamatupidamiskohustuslaste majandusaasta aruannete, samuti riigi valitseva mõju all olevatelt raamatupidamiskohustuslastelt laekuvate aruannete ning muude aruannete alusel.

(3) Riigi majandusaasta koondaruande esitamise eesmärk on võimaldada Riigikogu-poolse kontrollifunktsiooni teostamist valitsuse suhtes, anda valitsusele võimalus selgitada tegevust aruandeaastal ning esitada Riigikogule vajalik informatsioon uute eelarveliste otsuste tegemiseks.

(4) Riigi majandusaasta koondaruande raamatupidamise aastaaruande ning riigiraamatupidamiskohustuslase raamatupidamise aastaaruande, samuti riigi ja riigiraamatupidamiskohustuslase tehingute seaduslikkuse audiitorkontrolli pädevus sätestatakse riigieelarve seaduses.

[RT I, 12.11.2010, 1- jõust. 15.11.2010]

§ 38. Riigi majandusaasta koondaruande ja riigiraamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruande tegevusaruanne ja raamatupidamise aastaaruanne

(1) Riigi majandusaasta koondaruande tegevusaruanne sisaldab lisaks käesoleva seaduse §-des 24 ja 31 sätestatule:

- 1) tegevuskavade täitmise koondaruannet;
- 2) koondhinnangut sisekontrollisüsteemide kohta ja ülevaadet riigiraamatupidamiskohustuslaste tegevusest siseauditi funktsiooni korraldamisel.

(2) Riigiraamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruande tegevusaruanne sisaldab lisaks käesoleva seaduse §-des 24 ja 31 sätestatule:

- 1) ülevaadet riigieelarve seaduse alusel koostatud tegevuskava täitmise aruandest, milles esitatakse aruandeperioodil rakendatud meetmete tulemused ja nende seosed strateegiliste eesmärkide saavutamise või kavandatud meetmete rakendamata või tulemuste saavutamata jäämise põhjused;
- 2) asutuse juhi hinnangut sisekontrollisüsteemi kohta ja ülevaadet riigiraamatupidamiskohustuslase tegevusest siseauditi funktsiooni korraldamisel;
- 3) ülevaadet riigiraamatupidamiskohustuslase valitsemisalas või valitseva mõju all olevate äriühingute, avalik-õiguslike juriidiliste isikute, sihtasutuste, mittetulundusühingute ja teiste juriidiliste isikute juhtimisest, neisse investeeritud ressurssidest ja nende tegevuse tulemuslikkusest.

(3) Riigiraamatupidamiskohustuslasele ei kohaldata käesoleva seaduse § 24 lõike 3 punktis 2 ja § 31 lõike 2 punktides 4–7 sätestatud nõudeid.

(4) Riigi majandusaasta koondaruande raamatupidamise aastaaruanne koosneb riigi konsolideeritud ja konsolideerimata raamatupidamise aastaaruandest ning riigieelarve täitmise aruandest, mis koostatakse vähemalt riigieelarve vastuvõtmisel kehtinud eelarveklassifikaatori artikligruppide kaupa riigieelarves toodud ulatuses.

(5) Riigi majandusaasta koondaruandes avaldatakse:

- 1) täiendav informatsioon kohaliku omavalitsuse üksuste kohta;
- 2) täiendav informatsioon avaliku sektori ja valitsussektori kohta.

(6) Riigiraamatupidamiskohustuslase raamatupidamise aastaaruanne sisaldab täiendava aruandena riigieelarve täitmise aruannet vastava valitsemis- või haldusala ulatuses.

[RT I, 12.11.2010, 1- jõust. 15.11.2010]

§ 39. [Kehtetu -RT I 2003, 88, 588- jõust. 01.01.2004]

§ 40. [Kehtetu -RT I 2003, 88, 588- jõust. 01.01.2004]

7. peatükk

MUUDE ISIKUTE RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE ERISUSED

§ 41. Kohaliku omavalitsuse raamatupidamise aastaaruanne

Kohaliku omavalitsuse üksuse raamatupidamise aastaaruanne sisaldab täiendava aruandena vastava valla või linna eelarve täitmise aruannet.

§ 42. Erisused Eesti Panga raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse korraldamisel

Eesti Pank ei ole kohustatud koostama käesoleva seaduse §-des 15 ja 19 sätestatud rahavoogude aruannet.

§ 43. Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamise erisused

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja võib pidada oma raamatupidamist kassapõhiselt.

(2) Füüsilisest isikust ettevõtja, kes peab kassapõhist raamatupidamist, lähtub üksnes käesoleva seaduse §-dest 1–3, 4 (välja arvatud punkt 4), 5, 6 (välja arvatud lõige 3), 7, 9, 10 ja 12 ning muudest Eesti hea raamatupidamistava nõuetest, mis reguleerivad kassapõhist raamatupidamist.

(3) Füüsilisest isikust ettevõtja, kes peab tekkepõhist raamatupidamist, lähtub käesolevast seadusest.

(4) [Kehtetu -RT I 2010, 9, 41- jõust. 08.03.2010]

§ 44. Filiaali raamatupidamise erisused

Filiaal lähtub oma raamatupidamise korraldamisel käesoleva seaduse §-dest 1–12.

§ 45. Täiendavad nõuded avalikule ettevõtjale, eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale ja üldist huvi pakkuvat teenust osutavale ettevõtjale

(1) Avalik ettevõtja, eri- või ainuõigust omav ettevõtja ja üldist huvi pakkuvat teenust osutav ettevõtja konkurentsiseaduse § 14 ja § 31 lõigete 3¹ ja 3² mõistes peab tagama [rahandusministri määrusega kehtestatud](#) ulatuses ja korras oma raamatupidamise läbipaistvuse ning riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt talle eraldatud vahendite ja nende kasutamise läbipaistvuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikud on kohustatud rahandusministri nõudmisel esitama oma raamatupidamise ja selle korraldamise kohta andmeid, mis on vajalikud raamatupidamise läbipaistvuse hindamiseks.

(3) Avalik ettevõtja, kelle käibest vähemalt 50% moodustab tootmisalane tegevus, esitab pärast majandusaasta aruande kinnitamist selle hiljemalt ühe kuu jooksul rahandusministrile. Majandusaasta aruandega koos esitab ettevõtja [rahandusministri kehtestatud](#) aruande riigi või kohaliku omavalitsuse poolt ettevõtjale eraldatud vahendite ja nende kasutamise ning raamatupidamise läbipaistvuse kohta tegevusalade kaupa. Tootmisalaseks tegevuseks loetakse tegevust, mida käsitletakse «Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK)» osas D «Töötlev tööstus».

(4) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1–3 ei kohaldata:

1) avalikule ettevõtjale, eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale ja üldist huvi pakkuvat teenust osutavale ettevõtjale, kelle käive aruandeaastal ja kahel sellele eelnenud majandusaastal on olnud väiksem kui 6 100 000 eurot, kui muudes seadustes ei ole sätestatud teisiti;

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

2) avalikule ettevõtjale, kelle käibest vähemalt 50% moodustab tootmisalane tegevus, kuid kelle käive aruandeaastal oli väiksem kui 32 000 000 eurot;

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

3) avalikust ettevõtjast krediidiastutusele vahendite suhtes, mis on riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt sinna paigutatud turutingimustel.

§ 45¹. [Kehtetu -RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

8. peatükk

SEADUSE RAKENDAMINE

§ 46.–§ 58.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 59. Seaduse kohaldamine Eesti Pangale

Käesoleva seaduse § 17 lõiget 3 kohaldatakse aruandeperioodide kohta, mis lõpevad hiljemalt 2005. aasta 31. detsembril, Eesti Panga presidendi kehtestatud ulatuses.»

§ 60. Varasema õigusakti kehtetuks tunnistamine

Raamatupidamise seadus tunnistatakse kehtetuks.

§ 61. Raamatupidamise Toimkonna liikmete volituste jätkumine

Käesoleva seaduse § 60 alusel kehtetuks tunnistatud raamatupidamise seaduse alusel nimetatud Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna esimehe ja liikmete volitused kehtivad kuni volituste tähtaja lõpuni.

§ 61¹. Erisused eurole üleminekul

(1) Käesoleva seaduse § 45 lõike 4 punktides 1 ja 2 eurodes väljendatud piirmäärasid kohaldatakse aruandeperioodidele, mis lõpevad Eesti krooni emiteerimise lõpetamise päeval või hiljem, ning nende kohta koostatud aruannetele.

(2) Raamatupidamise aastaaruanded aruandeperioodide kohta, mis lõpevad Eesti krooni emiteerimise lõpetamise päeval või hiljem, koostatakse eurodes.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 62. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2003. aasta 1. jaanuaril, kehtides majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 1. jaanuaril 2003 või hiljem, ja riigi, riigiraamatupidamiskohustuslase, kohaliku omavalitsuse üksuse ja avalik-õigusliku juriidilise isiku puhul aruandeperioodide kohta, mis algavad 1. jaanuaril 2004 või hiljem. Majandusaasta aruanded varasemate aruandeperioodide kohta koostatakse, lähtudes raamatupidamise seadusest, mis kehtis enne käesoleva seaduse jõustumist. Riik, riigiraamatupidamiskohustuslane, kohaliku omavalitsuse üksus ja riigi valitseva mõju all olev avalik-õiguslik juriidiline isik viivad 2003. aasta majandusaasta aruande koostamisel bilansikirjete saldod vastavusse alates 2004. aasta 1. jaanuarist kehtima hakkavate arvestuspõhimõtetega. Seoses üleminekinguga konsolideeritud aruannete koostamisele on riigi, riigiraamatupidamiskohustuslase, kohaliku omavalitsuse üksuse ja riigi valitseva mõju all oleva avalik-õigusliku juriidilise isiku 2003. ja 2004. aasta majandusaasta aruannetes lubatud konsolideerimisest tulenevad hälbed, mille kohta tuleb raamatupidamise aastaaruandes esitada vastav selgitus.

(1¹) [Kehtetu - RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(1²) Vabariigi Valitsus võib määrusega kindlaks määrata asutused ja avalikke ülesandeid täitvad isikud, kelle suhtes ei kohaldata käesoleva seaduse § 14¹lõikes 4 nimetatud keeldu kuni kahe aasta jooksul arvates keelu kehtestamisest. Vabariigi Valitsus võib määrusega eelnimetatud üleminekuajaga lühendada.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

(1³) Käesoleva seaduse § 14¹lõiget 7 kohaldatakse 2012. aasta 1. jaanuarist.
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

(2) Käesoleva seaduse § 17 lõige 2 jõustub 2005. aasta 1. jaanuaril, kehtides majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 1. jaanuaril 2005 või hiljem.

(3) Käesoleva seaduse § 46 punkt 8, § 47 punktid 1–4, 6 ja 7, §-d 49–52, § 54 ning § 55 punktid 1 ja 2 jõustuvad kümnendal päeval pärast seaduse avaldamist Riigi Teatajas.

(4) Aruandeperioodidele, mis algasid enne 2005. aasta 1. jaanuari, ja nende kohta koostatud aruannetele kohaldatakse käesoleva seaduse § 14 lõike 3, § 29 lõigete 1 ja 4, § 30 lõigete 2 ja 3 sätteid enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsioonis ning § 4 punkti 1, § 6 lõike 2, § 7 lõike 4, § 9, § 11 lõike 1, § 12 lõike 5, § 14 lõike 1, § 15 lõike 2, § 20 lõike 3, § 23 lõike 1, §-de 24–26, § 28 lõike 3, § 31 lõike 2 punkti 8, lisa 1, lisa 2 ja lisa 3 sätteid enne 2005. aasta 1. detsembrit kehtinud redaktsioonis.

(5) Käesoleva seaduse § 24 lõike 2 punkti 1 ja seaduse lisa 3 lõiget 4 kohaldatakse aruandeperioodile, mis algab 2008. aasta 1. jaanuaril või hiljem.
[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

(6) Käesoleva seaduse § 15 lõige 2, § 24², § 28 lõige 1, § 30 lõige 2 ja § 31²jõustuvad 2009. aasta 1. juulil, kehtides majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 2009. aasta 1. juulil või hiljem.
[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(7) Käesoleva seaduse § 23 ei kohaldata majandusaasta aruannete suhtes aruandeperioodide kohta, mis algavad 2009. aasta 1. juulil või hiljem.
[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

(8) Aruandeperioodidele, mis algasid 2010. aasta 1. jaanuaril või varem, ja nende kohta koostatud aruannetele kohaldatakse käesoleva seaduse §-de 37 ja 38 sätteid enne 2010. aasta 15. novembrit kehtinud redaktsioonis.
[RT I, 12.11.2010, 1- jõust. 15.11.2010]

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/46/EÜ (ELT L 224, 16.08.2006, lk 1–7), millega muudetakse nõukogu direktiivi 78/660/EMÜ, mis käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid, direktiivi 83/349/EMÜ, mis käsitleb konsolideeritud aruandeid, direktiivi 86/635/EMÜ pankade ja muude rahaasutuste raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohta ning direktiivi 91/674/EMÜ kindlustusseltside raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohta.
[RT I 2009, 19, 116- jõust. 06.04.2009]

Lisa 1
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

BILANSISKEEM

Raamatupidamiskohustuslane, kes lähtub käesoleva seaduse § 14¹lõike 2 alusel kehtestatud aruandevormidest, esitab allpool oleva bilansiskeemi kirjete alaliigendused bilansi asemel lisades.

Käesoleva seaduse § 14¹lõikes 6 nimetatud raamatupidamiskohustuslane lähtub alljärgnevast bilansiskeemist, kuid võib:

- 1) esitada bilansikirjete alaliigendusi bilansi asemel lisades;
- 2) avaldada ebaolulisi bilansikirjeid summeeritult, lähtudes olulisuse printsiibist;
- 3) täpsustada bilansikirjete nimetusi;
- 4) lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, kui see tuleb kasuks bilansi informatiivsusele ja loetavusele.

[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

Aktiva (varad)

Käibevara

Raha

Lühiajalised finantsinvesteeringud

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu

Maksude ettemaksed ja tagasinõuded

	Muud lühiajalised nõuded
	Ettemaksed teenuste eest
Varud	Kokku
	Tooraine ja materjal
	Lõpetamata toodang
	Valmistoodang
	Müügiks ostetud kaubad
	Ettemaksed varude eest
	Kokku
Käibevara kokku	
Põhivara	
Pikaajalised finantsinvesteeringud	Tütarettevõtjate aktsiad või osad
	Sidusettevõtjate aktsiad või osad
	Muud aktsiad ja väärtpaberid
	Pikaajalised nõuded
	Kokku
Kinnisvarainvesteeringud	
Materiaalne põhivara	Maa
	Ehitised
	Masinad ja seadmed
	Muu materiaalne põhivara
	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed
	Kokku
Immateriaalne põhivara	Firmaväärtus
	Arenguväljaminekud
	Muu immateriaalne põhivara
	Ettemaksed immateriaalse põhivara eest
	Kokku
Põhivara kokku	
Aktiva (varad) kokku	
Passiva (kohustused ja omakapital)	
Kohustused	
Lühiajalised kohustused	
Laenukohustused	Lühiajalised laenud ja võlakirjad
	Pikaajaliste laenukohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil
	Konverteeritavad võlakohustused
	Kokku
Võlad ja ettemaksed	Võlad tarnijatele
	Võlad töövõtjatele
	Maksuvõlad
	Muud võlad
	Saadud ettemaksed
	Kokku
Lühiajalised eraldised	
Lühiajalised kohustused kokku	
Pikaajalised kohustused	
Pikaajalised laenukohustused	Laenud, võlakirjad ja kapitalirendi kohustused
	Konverteeritavad võlakohustused
	Kokku

Muud pikaajalised võlad
Pikaajalised eraldised
Pikaajalised kohustused kokku
Kohustused kokku
Omakapital

Vähemusosalus¹

Emattevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital²

Aktsiakapital või osakapital nimiväärtuses³

Ülekurss

Oma osad või aktsiad (miinus)

Kohustuslik reservkapital

Muud reservid

Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)

Aruandeaasta kasum (kahjum)

Omakapital kokku

Passiva (kohustused ja omakapital) kokku.

¹Kirjet kasutatakse ainult konsolideeritud aruannetes.

²Kirjet kasutatakse ainult konsolideeritud aruannetes.

³Raamatupidamiskohustuslane, kellel puudub aktsia- või osakapital, asendab selle analoogilise omakapitali kategooriat iseloomustava kirjega.

Lisa 2

[RT I,25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

KASUMIARUANDE SKEEMID

Raamatupidamiskohustuslane, kes lähtub käesoleva seaduse § 14¹ lõike 2 alusel kehtestatud aruandevormidest, esitab allpool olevate kasumiaruande skeemide kirjete alaliigendused kasumiaruande asemel lisades.

Käesoleva seaduse § 14¹ lõikes 6 nimetatud raamatupidamiskohustuslane lähtub alljärgnevatest kasumiaruande skeemidest, kuid võib:

1) esitada kasumiaruande kirjete alaliigendusi kasumiaruande asemel lisades;

2) avaldada ebaolulisi kasumiaruande kirjeid summeeritult, lähtudes olulisuse printsiibist;

3) täpsustada kasumiaruande kirjete nimetusi;

4) lisada täiendavaid kirjeid või kirjete alaliigendusi, kui see tuleb kasuks kasumiaruande informatiivsusele ja loetavusele.

[RT I,25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

Skeem 1

Müügitulu

Muud äritulud

Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus

Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel

Kaubad, toore, materjal ja teenused

Muud tegevuskulud

Tööjõukulud

palgakulu

sotsiaalmaksud

pensionikulu

Põhivara kulum ja väärtuse langus

Muud ärikulud

Ärikasum (-kahjum)

Finantstulud ja -kulud

finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt

finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt

Kokku finantstulud ja -kulud
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist
Tulumaks
Aruandeaasta kasum (kahjum)
Sh:

Müügitulu
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu
Brutokasum (-kahjum)
Turustuskulud
Üldhalduskulud
Muud äritulud
Muud ärikulud
Ärikasum (-kahjum)
Finantstulud ja -kulud

Kokku finantstulud ja -kulud
Kasum (kahjum) enne maksustamist
Tulumaks
Aruandeaasta kasum (kahjum)
Sh:

⁴Kirjet kasutatakse ainult konsolideeritud aruannetes.

⁵Kirjet kasutatakse ainult konsolideeritud aruannetes.

⁶Kirjet kasutatakse ainult konsolideeritud aruannetes.

⁷Kirjet kasutatakse ainult konsolideeritud aruannetes.

finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt
finantsinvesteeringutelt
intressikulud
kasum (kahjum) valuutakursi muutustest
muud finantstulud ja -kulud

Emettevõtja aktsionäride või osanike osa kasumist⁴
Vähemusosaluse osa kasumist⁵
Skeem 2

finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt
finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt
finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt
finantsinvesteeringutelt
intressikulud
kasum (kahjum) valuutakursi muutustest
muud finantstulud ja -kulud

Emettevõtja aktsionäride või osanike osa kasumist⁶
Vähemusosaluse osa kasumist⁷.

Lisa 3
[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]

AASTAARUANDE LISAD

Lisades kirjeldatakse aruande koostamisel kasutatud arvestusprintsiipe ning avalikustatakse muu informatsioon, mis on vajalik õige ja õiglase ülevaate andmiseks raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest.

Käesoleva seadusega kooskõlas koostatud raamatupidamise aastaaruande lisad peavad sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:

(1) Käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud raamatupidamistava, millest lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud.

(2) Kasutatud arvestuspõhimõtete kirjeldus. Juhul kui arvestus- või esitusmeetodeid on muudetud, võrreldes eelmise aruandeperioodiga, tuleb avaldada muutuse sisu, põhjus ning mõju aruandes esitatud arvnäitajatele.

(3) Teave oluliste bilansikirjete kohta, sealhulgas:

- 1) aktsiate, võlakirjade ja muude väärtpaperite analüüs rühmade kaupa perioodi alguses ja lõpus;
- 2) varude kirjeldus rühmade kaupa ning olulised varude allahindluse summad;
- 3) kinnisvarainvesteeringute, materiaalse ja immateriaalse põhivara muutused rühmade kaupa (soetusmaksumus, akumuleeritud kulum ning jääkväärtus perioodi alguses ja lõpus; perioodi jooksul soetatud ja müüdud põhivara; põhivara alla- ja üleshindlused; perioodi kulum ja muud muutused; kapitalirendi tingimustel soetatud põhivara);
- 4) individuaalselt oluliste laenu-, kapitalirendi- ja muude nõuete ning kohustuste kirjeldus (maksetähtajad, intressimäärad, alusvaluutad, muud olulised tingimused);
- 5) tütar- ja sidusettevõtjate loetelu, osalus nende omakapitalis ja aruandeperioodi jooksul soetatud ja võõrandatud osalused;
- 6) maksukohustuste ja -nõuete analüüs maksuliikide kaupa;
- 7) oluliste eraldiste kirjeldus ja tõenäoline realiseerumise tähtaeg.

(4) Teave oluliste aruandeperioodi majandustulemust mõjutavate tulude ja kulude kohta, sealhulgas:

- müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade kaupa;
- olulised allahindlused, eraldised ja muud jooksva äritegevusega otseselt mitteseotud või harva esinevad tulud ja kulud.

[RT I 2008, 27, 177- jõust. 10.07.2008]

(5) Rahavoogude aruande oluliste kirjete selgitus.

(6) Omakapital – emiteeritud ja märgitud aktsiate või osade arv ja nominaalväärtus perioodi alguses ja lõpus (eri aktsialiikide kaupa); perioodi jooksul emiteeritud aktsiate ja osade arv, nominaalväärtus ja emiteerimisel saadud tasu; perioodi jooksul tagasi ostetud, müüdud ja tühistatud aktsiate ja osade arv ning bilansiline väärtus; üldkoosoleku kinnitatud dividendid ja muud muutused omakapitalis, juhul kui neid ei ole kirjeldatud omakapitali muutuste aruandes.

(7) Kui äriühingust raamatupidamiskohustuslane on majandusaasta kestel omandanud või tagatiseks võtnud oma osasid või aktsiaid, siis majandusaasta kestel omandatud või tagatiseks võetud ja võõrandatud ning majandusaasta kestel omandatud või tagatiseks võetud ning võõrandamata aktsiate või osade arv, nimiväärtus ja osakaal osa- või aktsiakapitalis, aktsiate või osade eest makstud tasu ning nende omandamise või tagatiseks võtmise põhjus.

(8) Muu oluline teave, sealhulgas:

- panditud vara kirjeldus ja bilansiline väärtus;
- antud lubadused, garantiid ja potentsiaalsed kohustused ning nende realiseerumise tõenäosus;
- tehingud tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetega ning teiste seotud osapooltega (osapoolte kirjeldus, tehingute maht ja saldod bilansikuupäeva seisuga);
- ülevaade aruandeaastal riigi- või kohaliku omavalitsuse eelarvest otseselt või kaudselt raamatupidamiskohustuslasele eraldatud vahenditest ja nende kasutamisest, samuti saadud riigiabist (nõuet ei kohaldata tavapärasel turutingimustel toimuvatele majandustehingutele ning riigiraamatupidamiskohustuslastele);
- olulised sündmused pärast bilansipäeva;
- mittetulundusühingust raamatupidamiskohustuslase liikmete arv füüsiliste ja juriidiliste isikute kaupa;

[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

– ülevaade aruandeaastal arvestatud audiitorettevõtja kliendilepingu tasude suurusest, jaotatuna:

- 1) auditi tasudeks;
- 2) ülevaatuse teenuse tasudeks;
- 3) muude kindlustandvate teenuste tasudeks;
- 4) seonduvate teenuste tasudeks;
- 5) muu äritegevuse, sealhulgas maksunõustamisteenuse tasudeks;

[RT I 2010, 9, 41- jõust. 08.03.2010]

– tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetele raamatupidamiskohustuslase poolt aruandeaastal arvestatud tasu, olulised soodustused (tekkepõhiselt arvestatuna) ja potentsiaalsed kohustused, samuti töötajatele arvestatud tasu üldsumma ja keskmine töötajate arv lõppenud majandusaastal;

[RT I 2009, 54, 363- jõust. 01.01.2010]

– sihtasutusest raamatupidamiskohustuslase soodustatud isikute nimekiri aruandeaasta kohta või viide allikale, juhul kui vastav teave on avalikust allikast kättesaadav.

[RT I, 25.05.2012, 8- jõust. 04.06.2012]